

תוכנית עבודה אסטרטגית ללימוד עברית בחברה הערבית: "עברית לחיים"

ד"ר ציונה לוי, מנהלת אגף א' שפות

12.05.2025 | יד' אייר תשפ"ה

רקע

יעד משרדי 2.1 והחלטת הממשלה

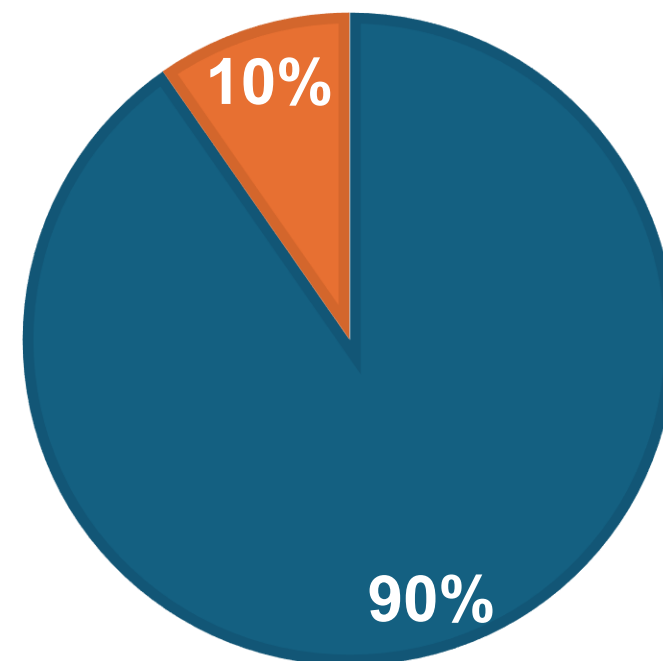
29-12-24

"לנוכח החשיבות שרואה הממשלה בהמשך העצמתה וקידומה של החברה הערבית ולמרכזיותה של השפה העברית ככלי למוביליות חברתית, מבקשת הממשלה לקדם את הוראה, הקנייה ולימוד השפה העברית בקרב תלמידי מערכת החינוך אשר שפת האם שלהם היא השפה הערבית כמפתח משמעותי בהשתלבותם במוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל, בהרחבת המוביליות החברתית-כלכלית שלהם ובשילובם בתעסוקה איכותית בחברה הישראלית, וזאת לטובת צמצום פערים בין החברה הערבית לכלל האוכלוסייה ולשילוב בחברה הישראלית".

תקציב

א. משרד החינוך יקצה מתקציבו סך של 672 מיליוני ₪ בפריסה שווה בין השנים 2024-2026 מתוך התקציב הקיים עבור שעות הוראה ללימוד השפה העברית בבתי ספר בחברה הערבית.

ב. יוקצה סך של 72 מיליון ₪ מתוך הסכומים שהוקצו בסעיף 1(ו) להחלטה 550 בפריסה שווה בין השנים 2024-2026, בהתאמה לשנות הלימודים תשפ"ה-תשפ"ז.

תקציב משרד החינוך
תקציב מתוך 550

יעדי התוכנית

הסדרת
מנגנוני הניהול
וההפעלה

ביסוס סביבה
תומכת לקידום
רכישת השפה

טיוב תהליכי
הוראה, למידה
והערכה

טיפול
הון אנושי
איכותי

נדבר היום לא על "המה" אלא
על ה"איך".

צ'יסוק מרכזי: מדיניות לשונית ותשתית פדגוגית

#כתיבת ת"ל כ- blueprint לפי סטנדרטים ומסגרת בינלאומית CEFR
#כתיבת תכנית עבודה אופרטיבית להטמעה

"It's not what you know. It's what you can do"

טיפול ההון האנושי:
פיתוח מקצועי (לפי "תו-תקן") ו-
Reach out למורים ולמדריכים
בעשרות מפגשים וובינרים
וסינכרון הפעילות עם בעלי
התפקידים במחוזות

דגש על הפקת שפה
כתובה ודבורה בהוראה
ובהערכה ושילוב
חדשנות בלמידה
(טכנולוגיה, חומרי
למידה)

צמצום פערים באוריינות
שפתית בגיל הרך וביסודי
(מפמ"רית)
ובין סיום התיכון והאקדמיה

שינוי במסמך ארגון הלמידה-
הסדרת שעות ההוראה ביסודי
ובחט"ב (קביעתן כחובה
מכיתה א'), תוספת של 1 ש"ש
לעברית דבורה בחט"ע

עקרונות לייצר חינוך ולמידה

A man with a beard, wearing a dark cap and a plaid shirt, is shown in profile, reaching up to a high shelf in a library. The shelves are filled with books. The entire image has a blue tint. Overlaid on the right side of the image is the Hebrew text 'מרחב פיזי' in large, bold, yellow letters.

מרחב פיזי

סקרנות וגילוי

מפגשים

שגרות עבודה

2.1 ג' - עברית לחיים - עברית לדוברי ערבית

אם נשקיע:
תשומות

זירות
פעולה

נוכל לעשות/ לייצר:
תפוקות

פדגוגיה

- תוכנית לימודים מעודכנת
- 8 קורסים דיגיטאליים ו-54 יחידות הוראה מותאמות
- תוכניות התערבות מותאמות לפי צורך
- הערכה חיצונית שיטתית
- היצע של כלי הערכה פנימיים

- הקמת ועדות לפיתוח תוכנית לימודים ויחידות הוראה
- הגדרת העברית כחובה בשעות התקן (ארגון הלמידה)
- מיפוי צרכים ופיתוח מענים
- הטמעת שימוש במבחן עלד"ע בשיתוף ראמ"ה
- שעות תגבור בדואים צפון

טכנו-
פדגוגיה

- רשיונות לאפליקציית 'מאנדלי' ל-550 כיתות
- בקרה ומדידה של השימוש במוצרים
- ניסוי לשיפור העברית באמצעות הבינה מלאכותית
- פיילוט טכנולוגי ל-120 בתי ספר יסודיים.

- פעולות לאיתור מוצרים והתאמתם להקשר
- גיוס משאבים לפיתוח אפליקציות וטכנולוגיה
- תכנון והפעלת מערך בקרה

איכות
ההוראה

- גרעין מורים מוביל מקצועית ברמה ארצית
- 5 קהילות בפריסה ארצית
- תו תקן למסגרות פיתוח מקצועי
- 34 מסגרות פיתוח מקצועי מותאמות גיל
- קשר מקצועי רציף עם המוסדות האקדמיים
- קשר מקצועי רציף עם ועדת מקצוע ומומחים נוספים

- 8 ימי הדרכה לכל אחד מן המפגרים
- חשיפת חומרי הוראה

מעגלים
תומכים

- חוגים בעברית (חינוך בלתי פורמלי) 80 קבוצות אולפן.
- פלטפורמה לקידום סביבה אוריינית ביתית
- תומכי הוראה מתנדבי השירות הקהילתי
- קורסים טכנולוגיים לנוער בסיכון
- קורסי יע"ל, וקורסי כתיבה אקדמית
- תוכנית לתרגול עברית דבורה - עבריתנא
- חוגי עברית ל-500 גנים

- מודלים רשומים

מנגנוני
ניהול

- דשבורד נתונים (תשפ"ו)
- פורום מטה קבוע
- תוכנית הערכת אפקטיביות לתוכנית
- תוכניות עבודה מחוזיות
- סל תוכניות ייעודי בגפ"ן
- רשויות

ברמת
תלמיד

טווח קצר
סוף תשפ"ו

- שיפור בשיעור התלמידים המדווחים על מוטיבציה ומסוגלות בלימוד השפה העברית.
- תלמידים מדווחים על הרחבת ההזדמנויות לשימוש בשפה דבורה בכיתה.
- עלייה בשיעור התלמידים הניגשים למבחן בגרות בעברית ברמה של 5 יח"ל מתוך כלל התלמידים.

בינוני
סוף תשפ"ז

- עלייה בשיעור התלמידים דוברי ערבית הממוקמים ברמות הביצוע הגבוהות במבחן עלד"ע (ו'ט')
- עלייה בשיעור התלמידים המצטיינים (ציון 80 ומעלה) בבחינת הבגרות בשפה העברית מתוך כלל התלמידים (ללא ציון מגן) (כתובה ודבורה)
- שיפור בציון הממוצע בבגרות בעברית ב-3 יח"ל וב-5 יח"ל.

ברמת
מורה

טווח קצר - מדדי תפוקה
סוף תשפ"ו

- שיפור בשיעור המורים בכל הרמות המשתתפים במסגרות לפיתוח מקצועי להוראת העברית
- מורים מדווחים על הרחבת ההזדמנויות לשימוש בשפה דבורה בכיתה.
- מורים משלבים כלים של הערכה מעצבת לקידום השימוש בשפה העברית.

בינוני
סוף תשפ"ז

- שיפור בשיעור המסגרות לפיתוח המקצועי שעומדות בסטנדרטים להוראה מיטיבית של השפה העברית (עפ"י מחוון פנימי "תו תקן")
- שימוש בפרקטיקות של שטף הקריאה ביסודי ובחט"ב.

רמת
המערכת

תפוקות
תשפ"ו

- שיפור בשיעור בעלי התפקידים הניהוליים (מנהלים ומפקחים) המכירים את תכנית עברית לחיים והדרישות הנגזרות ממנה לתפקידם.
- גידול בהיקף התלמידים המשתתפים בתכניות בשפה העברית במסגרות בלתי פורמאליות מתוך כלל המשתתפים בתכניות החינוך הב"פ
- שיעור המנהלים בחברה הערבית (בי"ס, מחוז, רשות) המדווחים על בניית תכנית עבודה לקידום השפה העברית בבית הספר
- צמצום שיעור בתי הספר שאינם מדווחים על שימוש במלוא שעות הלימוד בתל"פ (אולי לקבוע מדד שונה לפ"ו ולפ"ז)

נצפה שיקרה:
מדדי תוצאה

3					
4					
5	1	פדגוגיה	1.1	תוכנית לימודים מעודכנת	תשפ"ה
6			1.2	חומרי למידה ויחידות הוראה מותאמים	תשפ"ה
7			1.3	הערכה חיצונית שיטתית	תשפ"ה
8			1.4	היצע של כלי הערכה פנימית	תשפ"ה
9					
10	2	טכנו-פדגוגיה	2.1	היצע של מוצרים קיימים, חשיפה ועידוד שימוש	תשפ"ה
11			2.2	השקעה בפיתוח ייעודי של כלים חדשים	תשפ"ה
12			2.3	בקרה ומדידה של השימוש במוצרים	תשפ"ה
13					
14	3	איכות ההוראה	3.1	מסגרות לפיתוח מנהיגות פדגוגית (מדריכים, מובילים)	תשפ"ה
15			3.2	תו תקן למסגרות פיתוח מקצועי - כתיבה והטמעה	תשפ"ה
16			3.3	מסגרות פיתוח מקצועי איכותיות מותאמות גיל בפרישה ארצית	תשפ"ה
17			3.4	קשר מקצועי רציף עם המוסדות האקדמיים	תשפ"ה
18			3.5	קשר מקצועי רציף עם ועדת מקצוע ומומחים נוספים	תשפ"ה
19			3.6	הובלת מהלך אסטרטגי ל"תו תקו' להכשרות המורים	תשפ"ו
20					
21	4	מעגלים תומכים	4.1	מסגרות מקדמות עברית בחינוך הבלתי פורמלי	תשפ"ה
22			4.2	פלטפורמה לקידום תוכניות רשותיות (תו תקן לתקציב)	תשפ"ו
23			4.3	פלטפורמה לשותפות עם ארגוני מגזר שלישי	תשפ"ו
24			4.4	פלטפורמה לקידום סביבה אוריינית ביתית	תשפ"ו
25					
26	5	מנגנוני ניהול	5.1	מערכת נתונים לקבלת החלטות ברמה מחוזית וארצית (דשבורד)	תשפ"ה
27			5.2	סדירות קבועה של פורום מטה	תשפ"ה
28			5.3	הובלת מערך כתיבה והפעלה של תוכניות עבודה מחוזיות	תשפ"ה
29			5.4	תוכניות התערבות מותאמות לפי צורך	תשפ"ה
30			5.5	אישור תוכניות בגפ"ן על פי המחון	תשפ"ה
31					
מסגרת מארגנת פדגוגיה.1 טכנו-פדגוגיה.2 איכות ההוראה.3 מעגלים תומכים.4 מנגנוני ניהול.5 ... + ▶					

אז זהו. אנחנו בעבודה....
Tzionale@education.gov.il